

Ірина ПАВЛЮК, асп.

ORCID ID: 0009-0002-2626-1957

e-mail: pavluk.iryana92@gmail.com

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна

МОВНА РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ САКРАЛЬНОГО У ЗБІРЦІ П. СОРОКИ "ЛІСОВІ ПСАЛМИ"

Вступ. *Лінгвістичне потрактування категорії сакрального в художніх текстах є поліпарадигмальною національно-авторською моделлю. Поетичне мовомислення реєстрально окреслює концептуалізацію аксіологічних понять, де будь-які лексеми можуть стати семантично близькими. Яскравим зразком сакральних поетичних текстів є збірка П. Сороки "Лісові псалми". Актуальність дослідження мовної репрезентації сакрального у творчості сучасного українського письменника зумовлена малодослідженістю його текстів та моделює нову форму пізнання сакрального.*

Методи. *Було використано такі методи: концептуального аналізу, що передбачає моделювання і опис концептів; контекстуально-ситуативного та компонентного аналізів – для з'ясування семантики концептуалізованих образів.*

Результати. *У ході дослідження було розглянуто концепти "віра", "Бог" та "молитва", які слугують яскравими репрезентантами сакрального в аналізованій збірці. З'ясовано, що концептуалізовані поняття створюють сакральнo-мистецький простір поезії, моделюючи смислове наповнення текстів. Когнітивно багатогранними постають концепти "віра" та "молитва", які розкодовуються не лише через однойменні лексеми, а й завдяки іншим мовним засобам. Проаналізований концепт "Бог" у поетичних текстах цілісно окреслюється завдяки трьом семантичним компонентам, через які реалізуються уявлення про Бога-Творця, Бога-Життєдавця і Бога-Спасителя. Встановлено, що художньо-смислова структура сакрального у збірці П. Сороки наділена внутрішньою синергетикою, а відтак, є лінгвоментальною складовою поетичної дійсності.*

Висновки. *Мовна репрезентація сакрального у збірці П. Сороки "Лісові псалми" є багатоаспектною системою поетичного мовомислення. Номінативні поля трьох оцінно забарвлених концептів: "віра", "Бог" та "молитва" – містять численні конотативні нашіарування, які конструюють семантичний простір сакрального в художніх текстах автора.*

Ключові слова: *сакральний, концепт, П. Сорока, "Лісові псалми", Бог, віра, молитва.*

Вступ

Пошук ціннісних понять у художньому тексті уже не одне десятиліття цікавить науковців. Поетична дійсність моделює концентрований вияв етнокультурних категорій, що разом з авторським світобаченням розширює семантичну парадигму тексту. Очевидно, що сакральний лінгвопростір як система образного мислення презентує не лише внутрішній світ письменника, а й відтворює взаємостосунки людини і світу, людини і Бога, людини й людини та є оцінно маркованим.

Концептуалізація сакрального в авторському мовомисленні є важливою проблемою когнітивної лінгвістики, а про концепти в художній мові слушно зауважив В. Кононенко, стверджуючи, що вони "пов'язані зі світом культури й цивілізації, в тому числі етики й моралі, та створюють той шар метафізики й суміщеності при збереженні інваріанта, який входить у художній дискурс не лише як його невід'ємний елемент, але й як компонент формування, самого існування тексту" (Кононенко, 2004, с. 20). Якщо мова йде про сакральну лексику, то варто зауважити, що основними джерелами її формування здебільшого будуть національно-особистісні поняття, які через культурний код минулого та авторську поетичну абстрагованість набувають оновлених конотацій. Художній текст стає канонічним простором, а кожна лексема – предметно-естетичним образом.

Загалом для цілісного осмислення творчості письменника доречно звертатися до категорії сакрального, бо саме завдяки її аналізу вдається пізнати модальність значущості написаного й, очевидно, простежити амбівалентність цієї категорії. Отож, хоча поняття сакрального виражається в множинних формах і не

завжди відповідає одному визначенню, а його вияви можуть як "освячуватися", так і "опоганюватися", проте незмінним залишається дослідницький інтерес до нього. Яскраві зразки сакральних текстів демонструє творчість Петра Сороки, відомого сучасного українського письменника, автора поетичних та прозових творів, літературознавця, редактора, видавця. З огляду на те, що аксіологічно маркована поезія здебільшого розглядається локально, а у випадку зазначеного автора – малодосліджена, то актуальність аналізу є цілком закономірною.

Зазначимо, що дослідження особливостей вербалізації сакрального в збірці Петра Сороки "Лісові псалми" проєктує новий погляд на поетичні тексти автора крізь призму лінгвістичної когнітології, а звідси й на українську літературу кінця XX – початку XXI ст.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сакральне в художньому тексті є потужним концептуальним важелем. Найдрібніші деталі можуть містити в собі багатоаспектні візії, у яких простежується не лише поетичність, а й інформаційна достовірність про світ. Здебільшого автор наповнює текст такими лексемами, які чітко передають ментально-світоглядні виміри життя загалом і особисті цінності зокрема.

В українському мовознавстві чимало науковців займається вивченням різноманітних проявів сакрального в художньому тексті. Його студіювали у своїх працях Т. Вільчинська, І. Набитович, Т. Космеда, В. Кононенко, К. Голобородько, П. Мацьків, Н. Піддубна та інші. Здебільшого усі дослідники погоджуються, що сакральне не завжди відповідає поняттю святості, а доволі часто воно об'єктивує протилежні характеристики. Однак, як зазначає Р. Каюа, воно залишається тим, що викликає повагу, побоювання й довіру (Каюа, 2003, с. 173). Очевидно, що й у відповідному прошарку лексики побутують універсальні категорії, метою яких є акумулювати духовну культуру народу, ідейно-світоглядні погляди митця на ті чи інші реалії. Цілком слушними в цьому плані вважаємо слова І. Набитовича про сакральну категорію, яка в художньому тексті "представляє й виражає буття-у-світі" людини (Набитович, 2008,

с. 14). Це міркування нашої думки на думку про те, що сакральні номінації в авторських творах створюють особливий простір буття, який є унікальним явищем, та зберігають в собі етнокультурні величини, певну релігійність або відгомін сучасності. За словами Т. Вільчинської, сакральне – це також і "певна система священних образів" (Вільчинська, 2008, с. 136), а аксіологічно забарвлені лексеми потрібно розглядати крізь призму мовної особистості автора. Якщо повернутися до постаті П. Сороки, то, безсумнівно, що перед нами псалмоспівець, представник поетичної віри, у творчості якого реалізується насамперед релігійна природа сакрального.

Тексти П. Сороки засвідчують своєрідну естетичну комунікацію автора зі світом. Митець прагне зосередитися на важливих аспектах життя, пізнати його і передати досвід читачу. Аналізуючи твори письменника, відчуваєш особливі почуття, пов'язані, на думку Т. Вільчинської, з внутрішньою відвертістю, відкритістю та щирістю автора (Вільчинська, & Вільчинський, 2022, с. 43). П. Сорока описує те, у що вірить, а відтак, створює сакральний вимір живого богоспілкування. Сам же автор зазначав, що "жоден письменник, навіть геніальний, зрозуміло, не спроможний змагатися з Тим, хто творить людські долі, тому найдоцільніше нічого не вигадувати, а віддзеркалювати життя" (Сорока, 2019, с. 256). Загальнолюдські ремінісценції є основою творчості письменника, в якій викристалізовується філософське розуміння буття на тлі особистого досвіду та народної культури.

Як бачимо, уже назва збірки "Лісові псалми" наділена експресією, бо мимовільно спрямовує на інтертекстуальне тлумачення крізь призму старозавітних текстів. І не дивно, бо до псалмової лірики в різних модифікаціях зверталось багато митців. В українському літературознавстві навіть розглядають поняття "сакральний псалом" і "літературний псалом" як два самостійні жанрові утворення (Чотарі, 2009, с. 8). Щодо мовознавства, то такий поділ дає змогу простежити модифікацію рецепції псалма і його вторинної номінації.

Метою статті є дослідити специфіку мовної об'єктивації сакрального в поетичній збірці П. Сороки "Лісові псалми".

Результати

Основна увага в досліджуваній збірці сконцентрована на осмисленні життя людини. Автор намагається зрозуміти сутність правдивих цінностей і тому звертає увагу на історіософський сенс світу, створюючи сакральньо-мистецький простір поезії. У збірці простежується духовне піднесення, утвердження свободолобства як важливого чинника християнства. У передмові сам автор зазначає: "...прагнув, щоб у моїх віршах звучала світла літургійність, яку відчуваєш душею, коли входиш під крони дерев" (Сорока, 2012, с. 3). Саме тому здається, що митець не розмірковує над сакральним, не шукає його, а презентує індивідуальну модель світу, використовуючи концептуалізовані поняття та образи. Ієрархія цінностей у словесно-поетичний спосіб репрезентована певними концептами та промаркована різноманітними номенами.

Зауважимо, що когнітивно багатогранним у збірці "Лісові псалми" постає концепт *віра*. Феномен структурної побудови вказаного концептуалізованого поняття полягає в художньо-образному осмисленні, яке розшифровується не лише через однойменну лексему, а й завдяки іншим мовним засобам. У поетичній семантиці П. Сороки чітко представлені контексти, що засвідчують оцінні позначення авторської віри: "*Тут є усе: ожинник і горіхи, / І вже у травні / зморшки і сморжі. / Та ліс не лише для очей і втіхи, / А й для спасіння вічної душі*" (Сорока, 2012, с. 13). У цих рядках втілюється думка, що джерелом життя є ліс, і саме він наповнює людину необхідними знаннями задля збереження вічного спокою. Лексема *ліс* є одним із репрезентантів концепту *віра*, одухотвореним поняттям, завдяки якому реалізується авторський канон молитовно-величальної поезії: "*Але на землі мій рай – це ліс*" (Сорока, 2012, с. 38). Просторові параметри та світоглядні виміри поетичних текстів П. Сороки зумовлюють розуміння віри як ідилії життя: "*Де роси пригуслі й шпигучі / І сонцем неспита імла, / Де всі ми однакові учні – / Людина, лисиця, бджола*" (Сорока, 2012, с. 19). Ліс є місцем переоцінки місця самої людини, новою перспективою для порятунку її душі: "*Де жити без пісні не змога, / Де ходять*

вітри і дощі. / І де доростати до Бога / Так добре усякій душі" (Сорока, 2012, с. 19).

У дослідженні В. Кононенка "Концепти українського дискурсу" знаходимо кваліфікацію віри як такої, що заснована на досвіді, на потребах, або як віри в авторитет (Кононенко, 2004, с. 100). Як бачимо, не існує єдиного визначення віри, позаяк вона позначає інваріантні думки і не завжди пов'язана зі сферою знання. Семантичне наповнення створює людина – носій світоглядних ідеалів. У збірці П. Сороки концепт *віра* моделюється крізь християнський світогляд, де абсолютизацією є Бог і відповідно все є його творінням, зокрема і природа. Усі поезії пройняті любов'ю, а лексеми *ліс, горіхи, ліщина, метелик, пугач, миша* і под. проєктують божий світ, у якому прагне набутися автор: *"Добре в цьому всесвіті Господньому / Злитися душею з усіма / І відчувти, що без твого подиху / Повної гармонії нема"* (Сорока, 2012, с. 39).

За біблійними тлумаченнями, віра – джерело і центр усього релігійного життя (Слов. бібл., богосл., 1996, с. 145). Зважаючи на мовне вираження концепту *віра*, можна зробити висновок, що автор належить до "тих, хто вірить", тому так впевнено дивиться в майбутнє. Нагадаємо, що християни вірять у безсмертну душу людини, яка після смерті тіла повертається до Бога: *"І порошок повернеться у землю, звідки взявся, а дух відійде до Бога, що його Він дав"* (Проп 12:7). Такі ж засади сповідує у своїх поезіях і П. Сорока, наповнюючи лексеми алюзіями, а звідси викристалізовується духовне ядро концепту *віра*, що, завдяки ряду номінацій, стає його архетипною складовою. Церковне вчення автор художньо трансформує, зберігаючи при цьому первинне аксіологічне наповнення, пор.: *"Що із того, що був колись птахом, / Якщо треба ставати прахом?"* (Сорока, 2012, с. 30); *"Хай не таке велике диво, / Та навіть день або півдня, / Прожити зілко і щасливо, – / Це ключ, / що вічність одчина"* (Сорока, 2012, с. 48); *"Божим словом створені усі ми, / Боже слово розуміють всі"* (Сорока, 2012, с. 54); *"Так це було при сотворені світу / Так воно днесь"* (Сорока, 2012, с. 59).

У концепті *віра* закумуляовані внутрішні інтенції, які через позитивно марковані лексеми помітно доповнюють поетичне мовомислення письменника, як-от: *душа*: "Що душа шукає в цьому лісі?" (Сорока, 2012, с. 41), *любов*: "Щоби ця любов і в позасвітті / Мучила, / палила / і цвіла" (Сорока, 2012, с. 44), *рай*: "Не віднімай в мене, Боже, цей рай, / Що я собі маю" (Сорока, 2012, с. 70), *небо*: "Це небо лісу – буків і ялиць, – / Які без нього не були б народом" (Сорока, 2012, с. 27). Вони цілісно передають художньо-смыслову структуру концептуалізованого поняття *віра*, яке конотує життєствердність і заперечує формалізм. Варто зазначити, що лексеми на позначення природи та ті, які тяжіють до біблеїзмів, семантично близькі, а їхнє авторське потрактування відкриває нові перспективи репрезентації досліджуваного концепту. П. Сорока опоетизовує теологічну традицію, створюючи ефект святості, тому концепт *віра* в збірці "Лісові псалми" розшифровується поступово і постійно балансує між думкою та буттям. Саме з вірою пов'язана самоідентифікація автора.

Яскравим репрезентантом сакрального в аналізованій збірці є концепт *Бог*, позначений однойменною лексемою, рідше словом *Господь*. Відповідні теоніми у поетичному тезаурусі є осердям аксіологічного вираження мовних одиниць. Зауважимо, що концепт *Бог* є універсальним для багатьох народів, а відтак, знаходить вираження в авторській творчості в різних лінгвокультурах, де, проте, має неоднакове смислове наповнення, що зумовлено лінгвоментальними етнічними особливостями та авторськими рефлексіями, які окреслюють сферу духовного життя митців.

Послугуючись лексемами *Бог* або *Господь*, П. Сорока моделює дійсність, яка наскрізь пронизана християнськими чеснотами. Необхідно вказати на те, що концепт *Бог* у збірці "Лісові псалми" вміщує в собі три семантичні компоненти, через які експлікуються уявлення про Бога-Творця, Бога-Життєдавця і Бога-Спасителя.

Аналізуючи художньо-смыслову структуру текстів, спостерігаємо, як автор усамітнюється в поезії, щоб задовільнити Бога:

"Так пишу, як Бог поклав на душу, / Для сердець, / а не черствих умів" (Сорока, 2012, с. 6). Особлива медитативність перетворює звичайну буденність на свято, при цьому зберігається простота авторського мовомислення. Відчуття гармонії в контексті поезії досягається через лексему *Бог*: "У ту мить душа моя нетлінна / Впала перед дивом на коліна. / Зникла зливою нав'язана тривога / І збагнув – стою в майстерні Бога, / Де з краси, гармонії і світла / Твориться велика тайна літа" (Сорока, 2012, с. 33). Зауважимо також, що використання номінації *Бог* забезпечує і відчуття канонічності, коли парафрастичні поняття, завдяки конотативним нашаруванням, стають концептуальним прошарком мови.

Щодо другого складника концепту *Бог*, пов'язаного з Богом-Життєдавцем, то в цьому випадку простежується неймовірна проникливість ліричного героя. Автор у поетичний спосіб рельєфно декларує життєствердну віру, яка йде від Бога. П. Сорока повністю зливається з ліричним героєм, тому мимовільно з'являються афористичні монологи автора: "Вчора так лило несамовито, / Мучили нав'язливі думки. / Вчора більше не хотілось жити, / А сьогодні, Боже, – / навпаки" (Сорока, 2012, с. 49). У поетичних текстах об'єктивується думка про "всюдисущність" Господа, проте якщо Бог-Творець дарує життя людині, то Бог-Життєдавець наповнює його змістом. У загальному контексті збірки через лексему *Бог* викристалізовується філософський спосіб віднайти себе, тобто відбувається своєрідне нанизування думок, наповнених не лише біблійними наративами, а й власною переоцінкою життя. Очевидно, такі охудожнені тези засвідчують непохитну віру в Бога і водночас духовне становлення особи: "Де жити без пісні незмога, / Де ходять вітри і дощі. / І де доростати до Бога / Так добре усякій душі" (Сорока, 2012, с. 19). Зауважимо, що саме лексеми, наповнені богонатхненною семантикою, вербалізують стан "уповання на Творця". З одного боку, спостерігаємо світ природи й людини, а з іншого – Бога. Ці дві площини семантично близькі, оскільки через одухотворення лісу виявляється Божа благодать, яку відчуває автор і якою прагне поділитися з іншими.

Третім компонентом у семантичній структурі концепту *Бог* є "Бог-Спаситель". Цей вимір наскрізно просякнутий безкінечним оптимізмом, зумовленим вірою в Господа: "*Бог мені безсмертя обіцяє / Без тривоги, / без болю / і без сліз*" (Сорока, 2012, с. 38). Автор вмотивовано скеровує читача заглибитися в Бога, пізнати Його не як визнаний Абсолют, а як доброго батька, який наділяє кожного своїми ласками. Лексеми *благодать, воскресать, всевишнє, божественний* тощо передають стан смирення, верифікують християнську істину – пізнати живого Бога. Варто зазначити, що в художній площині виокремлюється індивідуальне відчуття любові, крізь призму якої поезії стають емоційно довершеними, відтворюють очевидну щирість: "*Добре в цьому всесвіті Господньому / Злитися душею з усіма*" (Сорока, 2012, с. 39). Лінгвопоетичне осмислення Бога-Спасителя демонструють повтори окремих речень, що декларують беззаперечну впевненість у Божій присутності в житті ліричного героя: "*Бог мене не залишить / без своєї опіки...*"; "*Бог мене не покине, / Вбереже від одчаю...*"; "*Бог мене не покине, / Милосердно пробачить*" (Сорока, 2012, с. 55).

Компоненти "Бог-Творець", "Бог-Життєдавець" та "Бог-Спаситель" формують семантику концепту *Бог*, забезпечуючи цілісну художньо-смыслову структуру образу.

До репрезентантів сакрального у збірці "Лісові псалми" належить і концепт *молитва*. І хоч сама лексема *молитва* трапляється порівняно рідко, однак семантика концепту демонструє особливості авторського моделювання відповідного концептуалізованого образу, зокрема розуміння молитви як теологічної традиції.

Про значення молитви розмірковувало багато богословів. Здебільшого усі священнослужителі в загальних рисах описують її як "розмову з Богом". Закономірно, що молитва є частиною життя християнина, саме вона несе смыслову навантаження духовного світу людини, підтримує невидимий зв'язок із Творцем. Особлива медитативність є рефлексивною складовою молитви, яка має не тільки тривку основу, а й ще наділена природною щирістю, що виникає з цілковитої

добровільності людини. Слушно зауважив Дж. Мартін: "Молитва – це немовби здатність бачити ще один вимір життя" (Мартін, 2023, с. 12). Очевидно, нематеріальність цього поняття вміщує в собі внутрішню та зовнішню описовість, а відтак, є багатограним втіленням свідчення людини.

У збірці "Лісові псалми" художня модель молитви викристалізовується в двох контекстах. У першому випадку виявляються авторські спостереження за природою, яка молиться. Ця площа зазвичай наповнена лексемами, що засвідчують поетичне відчуття "розмови з Богом", як-от: *служба Божя, Літургія, храм, аलिція* та под. Зауважимо, що природа в авторському світобаченні постає новою формою молитви, яку прагне пізнати митець, аби отримані знання втілити в життя. Тут семантика концепту *молитва* конотує художнє споглядання за сакральним: "*Добре загубитися у квітні / Десь у непрохідній гущині, / Де осоки і дуби столітні / Моляться одвічній тишині*" (Сорока, 2012, с. 37).

У другому випадку концепт *молитва* виражається номінаціями, наповненими молитовною самоідентифікацією. Ця площа відображає безпосередню розмову автора з Богом, а природа виступає художньою деталлю, яка забезпечує цілісність образу. З періодичною частотою П. Сорока використовує лексеми в кличному відмінку, створюючи вербальні формули звернення до Бога: "*Господи, з лісу земного мені / Хочеться в горні ліси*" (Сорока, 2012, с. 28). Варто зазначити, що основним емоційним маркером у таких поезіях є асоціативність, де кожне нове поняття супроводжується особистою заглибленістю, що в результаті вибудовує зріле світосприйняття. Авторське звертання повноцінно окреслює концептуальну модель молитви, де фігурують слова на позначення прохання чи подяки: "*Навчи мене, Господи, з неба молитись, як птаха, / І жити, як птаха, над кронами лип в сторіч. / З буття в небуття переходити так, як мураха, / Безболісно й легко чи свято, чи будень, чи ніч*" (Сорока, 2012, с. 29). Виняткова пошана органічно переплітається з особливим трепотом, творячи авторську молитву, сконцентровану на важливих для ліричного героя аспектах: "*Знаю, що марно – благай, не благай – / Але благаю: / Не віднімай в мене, Боже, цей рай, / Що я собі маю*" (Сорока, 2012, с. 70).

У контексті збірки концепт *молитва* наповнений різноманітними рефлексіями, засвідченими номінативними одиницями, вжитими на його позначення.

Дискусія і висновки

Лінгвалізація сакрального в поетичній збірці П. Сороки "Лісові псалми" є багатогранною системою образного мовомислення, де художній простір, наповнений оцінно маркованими лексемами, є авторським каноном. Специфіку сакрального, реалізованого в поезії П. Сороки, простежили на прикладі трьох оцінно забарвлених концептів: *віра*, *Бог* та *молитва*. Номінативні площини кожного із них наділені біблійними ремінісценціями та складаються з різних семантичних компонентів, що підтверджує їхню когнітивну багатогранність. Дослідження показало, що, з одного боку, П. Сорока апелює до природи, одухотворяючи її, а з іншого – до Бога, до нематеріального виміру сутності людини.

Концепти *віра*, *Бог* та *молитва* викристалізуються в різний спосіб – за допомогою однойменних лексем чи вербально-художніх нашарувань, проте незмінною залишається інформація про світ та про Бога, яку автор не ставить під сумнів, а навпаки, робить життєво необхідною аксіомою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Вільчинська, Т. (2008). *Концептуалізація сакрального в українській поетичній мові XVII–XVIII ст.* Джура.

Вільчинська, Т. Вільчинський, О. (2022). Концепт "Бог" у поетичній творчості Б.-І. Антонича та П. Сороки: лінгвокогнітивний аналіз. *Закарпатські філологічні студії*, 1(23), 41–46 <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.23.1.7>

Каюа, Р. (2003). *Людина та сакральне*. Ваклер.

Кононенко, В. (2004). *Концепти українського дискурсу*. Плай.

Мартін, Дж. (2023). *Молитва*. Свічадо.

Набитович, І. (2008). *Універсум сасгит'у в художній прозі (від модернізму до постмодернізму)*. Посвіт.

Словник біблійного богослов'я. (1996). Місіонер.

Сорока, П. (2019). *Лісові псалми*. Астон.

Сорока, П. (2019). *Одробини*. Навчальна книга-Богдан.

Чотарі, В. (2009). *Жанр псалма: генеза, адаптація, трансформація* [Автореф. дис. ... канд. філол. наук, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка]. ENPUIR. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/1534>

REFERENCES

Vilchynska, T. (2008). *Conceptualization of the sacred in the Ukrainian poetic language of the seventeenth – seventeenth centuries* [in Ukrainian].

Vilchynska, T. & Vilchynskyi, O. (2022). The concept of "God" in the poetic works of B.-I. Antonych and P. Soroka: a linguistic and cognitive analysis. *Transcarpathian Philological Studies*, 1(23), 41–46 [in Ukrainian]. <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2022.23.1.7>

Cayoua, R. (2003). *Man and the sacred*. Wackler [in Ukrainian].

Kononenko, V. (2004). *Concepts of Ukrainian discourse*. Plai [in Ukrainian].

Martin, J. (2023). *Prayer*. The candle [in Ukrainian].

Nabitovych, I. (2008). *Universum sacrum' in fiction (from modernism to postmodernism)*. In [in Ukrainian].

Dictionary of Biblical Theology (1996). Missionary [in Ukrainian].

Soroka, P. (2019). *The Psalms of the Forest*. Aston [in Ukrainian].

Soroka, P. (2019). *The Odobryns*. Study book-Bogdan [in Ukrainian].

Chotari, V. (2009). *The genre of the psalm: genesis, adaptation, transformation* [PhD thesis ... Candidate of Philology, Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University]. [in Ukrainian] ENPUIR. <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/1534>.

Отримано редакцією журналу / Received: 04.11.24

Прорецензовано / Revised: 27.11.24

Схвалено до друку / Accepted: 12.12.24

Iryna PAVLIUK, PhD Student

ORCID ID: 0009-0002-2626-1957

e-mail: pavluk.iryana92@gmail.com

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University,
Ternopil, Ukraine

LINGUISTIC REPRESENTATION OF THE SACRED IN P. SOROKA'S COLLECTION "FOREST PSALMS"

Background. *The linguistic interpretation of the category of the sacred in literary texts is a polyparadigmatic national-authorial model. Poetic*

language thinking clearly outlines the conceptualization of axiological concepts, where any lexemes can become semantically close. A vivid example of sacred poetic texts is P. Soroka's collection "Forest Psalms". The relevance of the study of the linguistic representation of the sacred in the work of a contemporary Ukrainian writer is due to the insufficient research of his texts and models a new form of cognition of the sacred.

Methods. The following methods were used: conceptual analysis, which involves modeling and describing concepts; contextual and situational and component analyzes – to clarify the semantics of conceptualized images.

Results. The study examined the concepts of "faith", "God" and "prayer", which serve as vivid representatives of the sacred in the analyzed collection. It has been found that the conceptualized concepts create the sacred-artistic space of poetry, modeling the semantic content of the texts. The concepts of "faith" and "prayer" are cognitively multifaceted, which are decoded not only through the lexemes of the same name, but also through other linguistic means. The analyzed concept of "God" in poetic texts is holistically defined through three semantic components, through which the ideas of God the Creator, God the Life-giver and God the Savior are realized. It has been established that the artistic and semantic structure of the sacred in P. Soroka's collection is endowed with internal synergy, and therefore is a linguistic component of poetic reality.

Conclusions. The linguistic representation of the sacred in P. Soroka's collection "Forest Psalms" is a multidimensional system of poetic language thinking. The nominal fields of three evaluatively colored concepts: "faith", "God" and "prayer" contain numerous connotative layers that construct the semantic space of the sacred in the author's literary texts.

Keywords: sacred, concept, P. Soroka, "Forest Psalms", God, faith, prayer.

Автор заявляє про неаявність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The author declares no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses, or interpretation of data; in the writing of the manuscript; or in the decision to publish the results.